

KOMPARATÍVNA A ODPORÚČACIA SPRÁVA O EKOSYSTÉMOCH SOCIÁLNYCH INOVÁCIÍ

Verzia 1.0

Marec 2025

ÚDAJE O PROJEKTE

Projekt ESF-SI-2023-NCC-01-0002 – SI plus

ÚDAJE O VÝSTUPE

Pracovný balík: Mapovanie ekosystému – nadnárodná výmena WP003
Výstup č.: D003.002
Výstup: Komparatívna a odporúčacia správa o ekosystémoch sociálnych inovácií

Vypracoval: Norbert Maur, externý odborník
Recenzent: Boris Strečanský, externý odborník

Vylúčenie zodpovednosti

„Financované Európskou úniou. Vyjadrené názory a stanoviská sú však len názormi a stanoviskami autora (autorov) a nemusia nevyhnutne odrážať názory a stanoviská Európskej únie alebo Agentúry Európskeho sociálneho fondu. Európska únia ani orgán poskytujúci podporu za ne nemôžu niesť zodpovednosť.“

Marec 2025

Spolufinancovaný
Európskou úniou

Obsah

Úvod.....	5
Dôležitosť mapovania rozvoja ekosystému	5
Definícia sociálnej inovácie	8
Definícia ekosystému sociálnych inovácií	8
BuiCaSuS – Francúzsko, Lotyšsko, Španielsko a Švédsko.....	11
Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií	11
Hlavné ciele mapovania.....	11
Určenie rozsahu mapovania.....	11
Zameranie mapovania	12
Metódy zberu údajov.....	12
Výstupy a ich uplatnenie.....	13
SEED – Grécko, Taliansko, Rumunsko a Slovinsko	14
Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií	14
Hlavné ciele mapovania.....	14
Určenie rozsahu mapovania.....	14
Zameranie mapovania	15
Metódy zberu údajov.....	15
Výstupy a ich uplatnenie.....	15
FUSE – Bulharsko, Cyprus, Írsko a Portugalsko	17
Írsko	17
Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií	17
Hlavné ciele mapovania.....	17
Určenie rozsahu mapovania.....	17
Zameranie mapovania	17
Metódy zberu údajov.....	18
Výstupy a ich uplatnenie.....	18
Cyprus	19
Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií	19
Hlavné ciele mapovania.....	19
Určenie rozsahu mapovania.....	19
Zameranie mapovania	19
Metódy zberu údajov.....	19

Výstupy a ich uplatnenie.....	20
Portugalsko	20
Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií	20
Hlavné ciele mapovania.....	20
Určenie rozsahu mapovania.....	20
Zameranie mapovania	21
Metódy zberu údajov.....	21
Výstupy a ich uplatnenie.....	21
SI PLUS – Rakúsko, Bulharsko, Maďarsko a Slovensko	22
Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií	22
Hlavné ciele mapovania.....	22
Určenie rozsahu mapovania.....	22
Zameranie mapovania	22
Metódy zberu údajov.....	23
Výstupy a ich uplatnenie.....	23
Zistenia: analýza a porovnanie metodík mapovania	24
Zdieľaný analytický rámec.....	24
Kľúčové zistenia z porovnania	24
Kritické úvahy	26
Odporúčania pre budúce mapovanie:	27
Referencie	29

Úvod

Hlavným cieľom tohto dokumentu je zostaviť zbierku metodík a overených nástrojov z najnovšej implementácie projektu NCC. V každej partnerskej krajine sa pomocou opísanej metodiky uskutočnil teoretický výskum. Na základe zozbieraných údajov sa vytvoril spoločný súbor nástrojov na mapovanie a odporúčania pre ďalšie mapovanie. Porovnávací súbor obsahuje dve komplexné správy od konzorcia SEED (Grécko, Taliansko, Rumunsko a Slovinsko) a od konzorcia BuiCaSuS (Francúzsko, Lotyšsko, Španielsko a Švédsko) a tri samostatné správy od konzorcia FUSE (Cyprus, Portugalsko a Írsko) spolu s jednou samostatnou správou od konzorcia SI PLUS (Slovensko).

Dôležitosť mapovania rozvoja ekosystému

Každá národná metodika mapovania ekosystému sociálnych inovácií slúži ako komplexný nástroj na analýzu, pochopenie a podporu rozvoja sociálnych inovácií v rôznych krajinách. Výstupy všetkých správ zahŕňajú mapy existujúcich iniciatív, identifikáciu kľúčových aktérov, legislatívne a politické rámce a vývoj stratégií na posilnenie ekosystému sociálnych inovácií.

Cieľom každej metodiky je zmapovať existujúce iniciatívy, identifikovať aktérov, analyzovať legislatívne a politické rámce a vyvinúť stratégie na podporu systémových zmien. Táto porovnávacia správa zlepší pochopenie mapovania ekosystémov sociálnych inovácií a poskytne cenné poznatky pre ďalší rozvoj ekosystému sociálnych inovácií.

Prehľad analyzovaných metodík krajín

Konzorcium	Krajiny	Hlavný cieľ	Metódy
BuiCaSuS	Francúzsko, Lotyšsko, Španielsko a Švédsko	Komplexný prehľad národného ekosystému sociálnych inovácií so zameraním na vyspelé iniciatívy sociálnych inovácií v oblasti sociálnych služieb s významným zapojením verejných subjektov.	Teoretický výskum Webové dotazníky (krátky a dlhý formát) Pološtruktúrované rozhovory Diskusné skupiny
SEED	Grécko, Taliansko, Rumunsko a Slovinsko	Identifikovať kľúčové zložky existujúcich ekosystémov SI, analyzovať diskusie, postupy a nástroje používané v iniciatívach SI, posúdiť faktory a prekážky ovplyvňujúce podporu, rozširovanie a inštitucionalizáciu SI.	Identifikovanie odborníkov z praxe a podporovateľov SI zdola nahor Mapovanie inštitucionálnych aktérov, verejných prostriedkov a nástrojov politiky zhora nadol Vykonávanie prieskumov a rozhovorov so

			zainteresovanými stranami
FUSE	Bulharsko, Cyprus, Írsko a Portugalsko		
FUSE	Cyprus	Získať prehľad o výzvach, ktorým čelia odborníci z praxe, ktorí priamo pracujú v oblasti sociálnych inovácií, a tí, ktorí majú podporné úlohy (podporovatelia).	Prieskum s odborníkmi z praxe: na preskúmanie ich výziev, potrieb odbornej prípravy a vzdelávacích preferencií. Prieskum s podporovateľmi: pochopiť ich pohľady na podporu sociálnych inovácií. Panelové diskusie: preskúmať koncept sociálnej inovácie, identifikovať výzvy a odhaliť príležitosti. Teoretický výskum
FUSE	Írsko	Komplexný obraz štruktúr podpory sociálnych inovácií v Írsku. Cieľom výskumu bolo identifikovať ich hlavné charakteristiky, silné a slabé stránky a návrhy na ďalší rozvoj.	Kvantitatívne údaje: prieskumy s jednoduchými otázkami a s viacerými možnosťami výberu, hodnotenia podľa Likertovej škály a otvorené otázky. Kvalitatívne údaje: pološtruktúrované rozhovory s viacerými zainteresovanými stranami.
FUSE	Portugalsko	Posilniť rámec podpory sociálnych inovácií, so zameraním na identifikáciu kľúčových výziev, akými sú napríklad nedostatočné financovanie a obmedzená legislatívna podpora.	Kvantitatívne údaje: Prieskumy s odborníkmi z praxe a podporovateľmi sociálnych inovácií Kvalitatívne údaje: Rozhovory a diskusie za okrúhlym stolom so zainteresovanými stranami Teoretický výskum: Analýza existujúcich iniciatív a prípadových štúdií

SI PLUS	Rakúsko, Bulharsko, Maďarsko a Slovensko		
SI PLUS	Slovensko	Posúdiť stav sociálnych inovácií prostredníctvom rámca štyroch kontextových vrstiev, známych ako „cibuľový“ model, ktorého cieľom je zdôrazniť nedostatky a príležitosti na systémové zlepšenie a poskytnúť informácie tvorcom politik a odborníkom z praxe.	Teoretický výskum z existujúcej literatúry Online prieskum štandardizovaný pre všetky krajiny konzorcia Pološtruktúrované rozhovory s jednotlivými zainteresovanými stranami

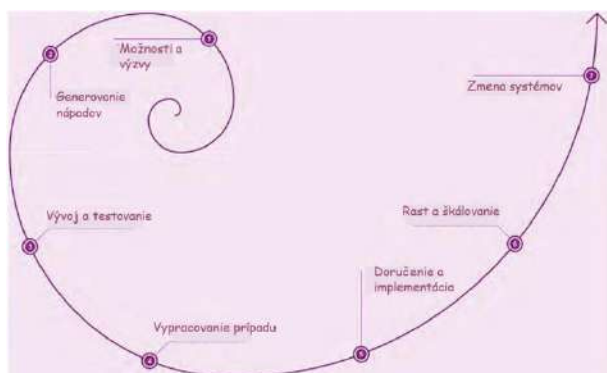
Definícia sociálnej inovácie

Väčšina skúmaných krajín prijala definíciu sociálnej inovácie používanú v oficiálnych európskych dokumentoch: „Sociálna inovácia“ je činnosť, ktorá má z hľadiska svojich cieľov aj prostriedkov sociálny charakter, a to najmä činnosť, ktorá súvisí s vývojom a realizáciou nových myšlienok týkajúcich sa výrobkov, služieb, postupov a modelov, ktorá naplňuje sociálne potreby a zároveň vytvára nové sociálne vzťahy alebo spoluprácu medzi verejnými organizáciami, organizáciami občianskej spoločnosti alebo súkromnými organizáciami, čím je prospešná pre spoločnosť a zvyšuje jej schopnosť konať. [NARIADENIE (EÚ) 2021/1057]

S ďalšími vlastnosťami ako:

- **Multidisciplinárnosť** – k riešeniu problému sa zvyčajne pristupuje v kontexte viacerých odborov a na riešenie problému sa nazerá v širšom kontexte;
- **Multidimenzionalita** – riešenie problémov sa realizuje vo viacerých fázach;
- **Rozšíriteľnosť** – schopnosť vyvolať takzvanú systémovú zmenu, ktorá zasiahne širšiu skupinu ľudí ako bezprostredné okolie inovátora;

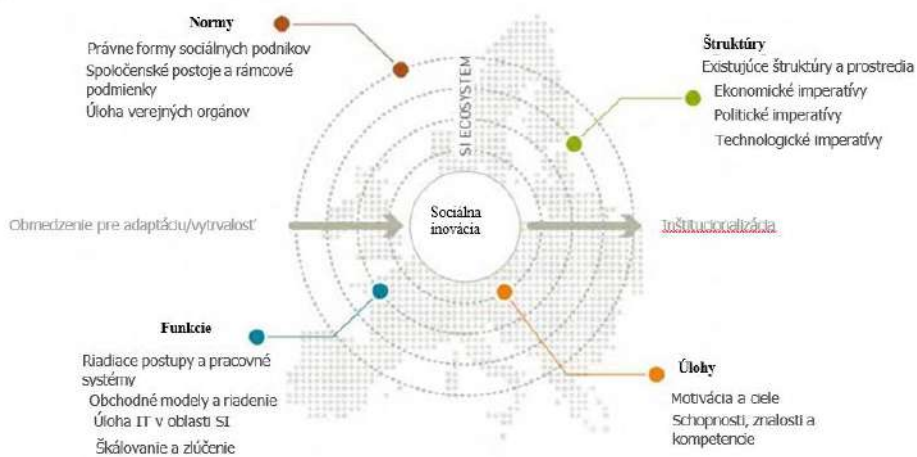
Hlavnou predstavou o tom, ako sa sociálne inovácie vyvíjajú, je *špirála inovácií*. Predstavuje, ako sa inovácie vytvárajú, identifikujú, vyvíjajú, testujú, vylepšujú a prenášajú do systému. (Obrázok 1) Konzorciá ako BuiCaSuS, SI PLUS odkazujú na teóriu špirály inovácií.

Zdroj: Nesta 2019, s. 4

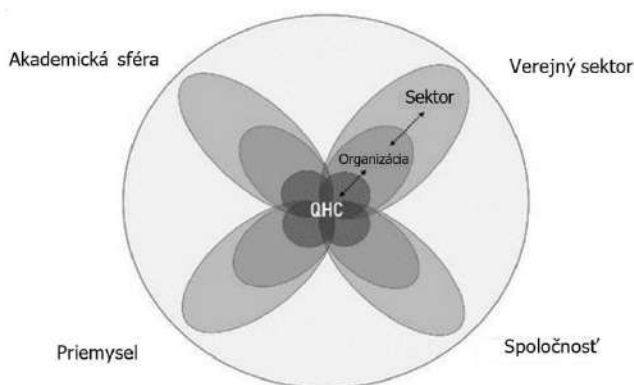
Definícia ekosystému sociálnych inovácií

Na opis ekosystému sa väčšina krajín vo svojich metodikách odvoláva na „cibuľový“ model, v ktorom sú opísané normy, štruktúry, funkcie a roly. Jedným z kľúčových tvrdení modelu je: „Na kontexte záleží“ (Kaletka a kol., 2016) (Obrázok 2). Tento prístup uplatnili napríklad konzorciá BuiCaSuS a SI PLUS.

Zdroj: Kaletka a kol., 2016

Ďalším rozšíreným prístupom v metodikách je prístup tzv. štvoritej špirály (The Quadruple Helix) (Notberg a kol., 2020), v ktorom ekosystémy sociálnych inovácií tvoria aktéri a inštitúcie z verejného sektora/vlády, priemyslu/podnikov, akademickej obce/univerzity a občianskej spoločnosti/tretieho sektora. Tento prístup sa zameriava na interakcie medzi týmito aktérmi. (Obrázok 3). Tento prístup použilo napríklad konzorcium FUSE, v iných konzorciách nebol prístup explicitne citovaný, ale ekosystém bol chápaný ako komplexná sieť vzťahov medzi rôznymi aktérmi.

Zdroj: Alfonsi a kol., 2020

Každá národná metodika (metodika konzorcia) je opísaná pomocou nasledujúcej štruktúry:

- 1. Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií:** či a kedy je v krajine zavedená legislatíva podporujúca sociálne inovácie, či existuje všeobecné povedomie o sociálnych inováciách a stupeň rozvoja sociálnych inovácií v konkrétnej krajine.
- 1. Hlavné ciele mapovania:** predstavenie cieľa mapovania, kľúčových oblastí analýzy a ďalšieho zamerania.

2. Určenie rozsahu mapovania: či ide o všeobecné mapovanie celého ekosystému, podrobné mapovanie alebo mapovanie konkrétnej oblasti, a či ide o mikro, mezzo alebo makro úroveň.
3. Zameranie mapovania: a) určenie aktérov ekosystému SI alebo mapovanie aktérov ekosystému SI, b) mapovanie umožňujúceho regulačného prostredia, c) niektoré ďalšie prvky relevantné pre zameranie, ako sú interakcie medzi aktérmi, d) dostupné zdroje, e) diskurzy atď.
4. **Metódy zberu údajov:** kvantitatívne alebo kvalitatívne, popis metód používaných na zber údajov.
5. **Výstupy a ich uplatnenie:** vizualizácie, správy atď. a ako boli použité.

BuiCaSuS – Francúzsko, Lotyšsko, Španielsko a Švédsko

Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií

Tieto štyri krajiny zdieľajú kľúčové podobnosti vo svojich ekosystémoch sociálnych inovácií. Právne uznanie sa líši, pričom rámce vo Francúzsku a Švédsku podporujú spoluprácu, zatiaľ čo Španielsko a Lotyšsko sa viac spoliehajú na regionálne úsilie. Miestni aktéri zohrávajú kľúčovú úlohu a podporujú inovácie prostredníctvom koalícií na miestnej úrovni. Kľúčová je štruktúrovaná podpora, no jej vývoj je rôzny, pričom na čele sú Francúzsko a Švédsko. Medzi výzvy patrí nekonzistentné financovanie, obmedzená výmena znalostí a nedostatočné využívanie digitálnych nástrojov, aj keď flexibilita a iteračné procesy sa považujú za kritické.

Hlavné ciele mapovania

Cieľom mapovania je zabezpečiť komplexný prehľad národného ekosystému sociálnych inovácií so zameraním na vyspelé iniciatívy sociálnych inovácií v oblasti sociálnych služieb s významným zapojením verejných subjektov. Tento proces zahŕňa identifikáciu vízií, potrieb, príležitostí a priorít všetkých relevantných aktérov sociálnych inovácií. Na základe týchto zistení sa vyvíja spoločná stratégia a akčný plán na podporu sociálnych inovácií vrátane využívania zdrojov ESF+ (Európsky sociálny fond plus).

Ako zdôrazňuje metodika, cieľom nie je len kvantitatívny prehľad iniciatív, ale aj hĺbková analýza ich ekosystému. Táto analýza zahŕňa:

- Popis interakcií viacerých zainteresovaných strán počas životného cyklu sociálnych inovácií – od začiatku až po systémové zmeny.
- Mapovanie legislatívy, politik a iných rámcových podmienok, ktoré ovplyvňujú rozvoj sociálnych inovácií.
- Identifikácia kľúčových faktorov, ktoré podporujú alebo bránia rozvoju a rozširovaniu iniciatív.

Určenie rozsahu mapovania

Podľa metodiky sa mapovanie zameriava na rôzne úrovne: mikro, mezo a makro. Tento viacvrstvový prístup ilustruje logika „projekt – aktéri – systém“. Zameranie sa na každú úroveň umožňuje lepšie pochopiť, ako jednotlivé projekty interagujú so širším legislatívnym a politickým prostredím (obrázok 4).

Obrázok 4: Umiestnenie „ekosystémov“ medzi makrokontext a konkrétne iniciatívy

Zdroj: BuiCaSuS

Mapovanie pozostáva z nasledujúcich fáz:

1. **Definícia a vytvorenie rámca:** preskúmanie politiky a prispôsobenie výskumných otázok.
2. **Registrácia a výber projektov:** identifikácia relevantných iniciatív prostredníctvom dotazníkov a analýzy.
3. **Hĺbkový výskum:** pološtruktúrované rozhovory a cieľové skupiny na testovanie hypotéz.
4. **Záverečný dokument:** vypracovanie analýzy a odporúčaní.

Zameranie mapovania

Mapovanie sa zameriava na tri hlavné oblasti:

1. **Iniciatívy sociálnych inovácií:** identifikácia konkrétnych projektov a aktérov.
2. **Legislatívne procesy:** analýzy politík, ktoré podporujú inovácie alebo im bránia.
3. **Systémové faktory:** skúmanie podmienok na rozšírenie iniciatív do verejných politík.

Kľúčovým prvkom v tejto metodike je rámcová otázka, ktorá sa týka vyspelých iniciatív sociálnych inovácií a nezameriava sa na všetky sociálne inovácie počas životného cyklu:

Aké faktory podporujú (umožňujúce podmienky) alebo bránia (problémové miesta/prekážky) vyspelým iniciatívam sociálnych inovácií, aby sa rozšírili a/alebo pretransformovali do verejných politík v sektore sociálnych služieb?

Metódy zberu údajov

Používané metódy zahŕňajú kombináciu kvantitatívnych a kvalitatívnych prístupov. Medzi tieto metódy patrí:

- **Teoretický výskum:** analýza existujúcich dokumentov a údajov, preskúmanie politík.
- **Webové dotazníky:** krátke dotazníky na registráciu iniciatív a dlhšie na ich podrobné zmapovanie. V krátkom formáte bolo asi 70 projektov a v dlhom asi 20 projektov. Iniciatívy ku krátkemu formátu boli vybrané podľa týchto zdrojov:
 - o zo strany aktérov z obvodu SI, ktorý bol mobilizovaný na spoluprácu,
 - o zo strany miestnych zamestnancov konzorcia BuiCaSuS na základe zoznamu predchádzajúcich projektov financovaných z prostriedkov ESF,

- o zo strany miestnych zamestnancov konzorcia BuiCaSuS na základe prehľadu literatúry a vyhľadávania na webe.
- Iniciatívy k dlhému formátu boli vybrané podľa výberových kritérií:
 - o novosť, vyspelosť, komplexnosť, prístup k informáciám, rozmanitosť projektu.
- **Výber prípadu:** podľa kritérií udržateľnosti a rozmanitosti.
- **Pološtruktúrované rozhovory (tri až šesť projektov):** s vybranými aktérmi na hĺbkovú analýzu. Aktéri boli požiadaní, aby identifikovali (1) kľúčových aktérov, (2) kompetencie, ktorými prispievajú, a (3) faktory, ktoré podporili a brzdili rast iniciatívy.
- **Diskusná skupina:** overenie zistení a hypotéz s odborníkmi a aktérmi.

Výstupy a ich uplatnenie

Medzi výsledky mapovania patrí:

- **Kartotečný záznam:** základné informácie o identifikovaných iniciatívach.
- **Rozšírené dotazníky:** podrobné informácie o projektoch.
- **Záverečná správa:** analýza legislatívy, politik a prípadových štúdií.

Tieto výstupy sú určené na podporu strategického rozhodovania a plánovania. Táto metodika predstavuje robustný prístup k mapovaniu ekosystémov sociálnych inovácií.

SEED – Grécko, Taliansko, Rumunsko a Slovinsko

Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií

Sociálne inovácie (SI) sa medzi zúčastnenými krajinami výrazne líšia. V Grécku je SI pomerne novou koncepciou s obmedzenou informovanosťou a vznikajúcimi iniciatívami. Taliansko uznáva SI ako zastrešujúci termín pre vznikajúce sociálne postupy, hoci jeho koncepcia „ekosystému sociálnych inovácií“ sa presadila až v poslednom desaťročí. Rumunský ekosystém SI zostáva vo svojom štádiu zrodu, s nízkou informovanou verejnosťou alebo štruktúrovaným úsilím. Podobne v Slovinsku sú koncepcie SI a sociálnej ekonomiky pomerne nové, pričom prvá pozoruhodná štúdia o sociálnom podnikaní vznikla v roku 2004. V týchto krajinách je legislatíva a systémová podpora SI nekonzistentná, čo odráža rôzne štádiá vývoja a prijatia.

Hlavné ciele mapovania

Cieľom mapovania bolo:

- identifikovať kľúčové zložky existujúcich ekosystémov SI,
 - analyzovať diskusie, postupy a nástroje používané v iniciatívach SI,
 - zmapovať hlavné zainteresované strany a ich úlohy,
 - posúdiť faktory a prekážky ovplyvňujúce podporu, rozširovanie a inštitucionalizáciu SI,
 - vytvoriť základ pre kompetenčné centrá zamerané na napredovanie SI v regiónoch.
- Cieľom bolo poskytnúť praktické informácie o tom, ako možno SI lepšie integrovať do rámcov politiky a praxe.

Určenie rozsahu mapovania

Štúdia sa zaoberala SI na viacerých úrovniach, pričom zahŕňala makro (národné rámce), mezo (regionálne iniciatívy) a mikro (špecifické projekty alebo postupy) perspektívy. V každej krajine bol popísaný súčasný stav aktérov, iniciatív, podporných systémov, mechanizmov financovania, merania vplyvu. Mapovanie projektov SI bolo zamerané na tematické oblasti SI:

- obehové hospodárstvo a životné prostredie,
- digitálna transformácia a inteligentné mestá,
- zdravie,
- vzdelanie,
- kultúrne dedičstvo a kreatívny priemysel,
- chudoba,
- migrácia,
- obnova miest,
- blahobyt a práca.

Pre každú tematickú oblasť boli popísané špecifické prvky:

- spoločenský a kultúrny diskurz,

- ciele,
- územný kontext a nástroje (metodiky, prístupy), ktoré sociálne inovácie využívajú.

Zameranie mapovania

Mapovanie bolo zamerané na rôzne zainteresované strany:

- občania a sociálne hnutia,
- aktéri sociálnej ekonomiky (napr. združenia, nadácie, sociálne podniky),
- súkromné spoločnosti, inkubátory a akcelerátory,
- univerzity a výskumné inštitúcie,
- verejné inštitúcie na miestnej, regionálnej, národnej a európskej úrovni.
- iniciatívy viacerých zainteresovaných strán a ďalší relevantní aktéri.

Okrem toho sa úsilie rozšírilo na mapovanie legislatívnych rámcov a nástrojov politiky relevantných pre podporu a začleňovanie SI.

Metódy zberu údajov

Metodika kombinovala teoretický výskum a prístupy zdola nahor/zhora nadol, pričom využívala existujúce databázy, vedeckú literatúru a organizačné vstupy. Konkrétne aktivity zahŕňali:

- identifikovanie odborníkov SI z praxe zdola nahor. Informácie boli štruktúrované do 3 makrooblastí:
 - informácie o organizácii;
 - opis sociálnych inovácií;
 - vplyv a podpora,
- identifikovanie podporovateľov SI zdola nahor. Napr. inkubátory, akcelerátory, platformy sociálnych investícií atď.,
- mapovanie inštitucionálnych aktérov, verejných prostriedkov a nástrojov politiky zhora nadol. Mapovacie aktivity boli rozdelené do troch rôznych úrovní analýzy:
 - identifikovanie relevantných verejných inštitúcií, politík, projektov a zdrojov pre zriadené kompetenčné centrá;
 - hlavné prekážky a prostriedky pre tvorcov politík, príjemcov, odborníkov z praxe (na podporu, testovanie, rozširovanie a začleňovanie sociálnej inovácie);
 - spoločný rámec na porovnávanie skúseností, potrieb, výziev a príležitostí,
- vykonávanie prieskumov a rozhovorov so zainteresovanými stranami,
- porovnanie iniciatív medzi krajinami s cieľom získať prehľad o spoločných výzvach a príležitostiach.

Výstupy a ich uplatnenie

Kľúčové výstupy zahŕňali:

- národné správy s podrobnými informáciami o stave SI v každej krajine,

- tematické analýzy oblastí SI, ako je obehové hospodárstvo, digitálna transformácia, vzdelávanie, zdravotníctvo a obnova miest,
- klasifikáciu zainteresovaných strán rozdelenú do piatich hlavných kategórií:
 - o občania a sociálne hnutia;
 - o aktéri sociálnej ekonomiky;
 - o súkromné spoločnosti a inkubátory/akcelerátory;
 - o univerzity a výskumné centrá;
 - o verejné inštitúcie,
- identifikovanie faktorov, prekážok a odporúčaní pre politiku a prax. Tieto výstupy informovali o rozvoji kompetenčných centier a budúcich stratégiách pre budovanie ekosystémov SI, pričom poskytujú základ pre porovnávaciu analýzu a zosúladenie politík.

FUSE – Bulharsko, Cyprus, Írsko a Portugalsko

Írsko

Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií

Írsky ekosystém sociálnych inovácií je v súčasnosti zakotvený v podpornom kontexte, ktorý sa vyznačuje vyspelými a kvalitnými verejnými inštitúciami, vysoko konkurencieschopným hospodárstvom poháňaným inováciami a dobre vzdelaným obyvateľstvom. Tieto faktory poskytujú pevný základ pre podporu inovácií. Nízke výdavky na verejné služby a výskum a vývoj však obmedzujú jej rast a občianska spoločnosť je naďalej vo veľkej miere závislá od vládneho financovania. Aj keď je ekosystém stále v počiatočnom štádiu, vyznačuje sa rôznymi aktérmi a pevným základom pre rozvoj.

Napriek týmto silným stránkam zostáva ekosystém sociálnych inovácií v štádiu zrodu, čomu bráni nedostatok oficiálnych a komplexných štatistík o organizáciách sociálnych inovácií. Napriek tomu sa ekosystém rýchlo vyvíja vo verejnom, súkromnom, akademickom sektore a v sektore občianskej spoločnosti.

Hlavné ciele mapovania

Hlavným cieľom mapovania bolo poskytnúť komplexný obraz o štruktúrach podpory sociálnych inovácií v Írsku. Cieľom výskumu bolo identifikovať ich hlavné charakteristiky, silné a slabé stránky a návrhy na ďalší rozvoj. Okrem toho bolo cieľom mapovania zdôrazniť rastúce povedomie o sociálnych inováciách medzi rôznymi zainteresovanými stranami a posúdiť rýchly rozvoj podporných štruktúr.

Určenie rozsahu mapovania

Mapovanie írskeho ekosystému sociálnych inovácií využíva cielený, viacúrovňový prístup:

1. na makroúrovni skúma národné politiky, riadenie a systémové vplyvy, pričom využíva rámce, ako je štvorité špirála (Quadruple Helix),
2. na mezoúrovni skúma regionálnu a sektorovú dynamiku vrátane sprostredkovateľských organizácií ako Rethink Ireland a Innovate Communities,
3. na mikroúrovni sa zameriava na konkrétne organizácie a iniciatívy, analyzuje ich aktivity a interakcie s podpornými štruktúrami.

Tento prístup poukazuje na kľúčové silné stránky, nedostatky a príležitosti na strategické zlepšenia a zároveň zdôrazňuje potrebu komplexných údajov a stratégií dlhodobej podpory.

Zameranie mapovania

Výskum bol zameraný na rôznorodú škálu zainteresovaných strán zapojených do sociálnych inovácií vrátane:

- organizácií a iniciatív v oblasti sociálnych inovácií,
- zástupcov verejného sektora (vládne odbory a agentúry),
- priemyslu (obchodný sektor a filantropia),
- akademickej obce,
- podporných sietí a organizácií občianskej spoločnosti.

Cieľom bolo tiež zmapovať a analyzovať zložitost' ekosystému, identifikovať súhru medzi rôznymi aktérmi a úlohu podporných štruktúr pri podpore sociálnych inovácií.

Metódy zberu údajov

Na zber údajov bol prijatý zmiešaný prístup:

1. **Kvantitatívne údaje:** 62 prieskumov s jednoduchými otázkami a otázkami s možnosťou výberu z viacerých odpovedí, hodnotenia podľa Likertovej škály a otvorené otázky. Mapovanie bolo zamerané na tri hlavné oblasti:
 - a. všeobecný prehľad o ekosystéme,
 - b. využitie podporných štruktúr sociálnych inovácií,
 - c. návrhy na zlepšenie podporných štruktúr.
2. **Kvalitatívne údaje:** Pološtruktúrované rozhovory uskutočnené s 19 zástupcami viacerých zainteresovaných strán štruktúr na podporu sociálnych inovácií:
 - a. verejný sektor (vládne rezorty a agentúry),
 - b. súkromný sektor (podniky a filantropické organizácie),
 - c. akademická obec,
 - d. občianska spoločnosť (organizácie tretieho sektora).

Obsah rozhovoru bol rozdelený do troch častí:

1. Účastníci rozhovorov odpovedali na otázky o práci ich organizácie/inštitúcie, ich chápaní sociálnej inovácie (hlavné črty/charakteristiky) a typoch podpory, ktorú ich organizácia/inštitúcia ponúka organizáciám/iniciatívam sociálnych inovácií.
2. Účastníci rozhovorov odpovedali na otázky o charakteristikách podporných štruktúr pre sociálne inovácie v rámci rôznych sektorov (verejný; obchodný/ziskový; akademická obec; občianska spoločnosť/tretí sektor) a úlohe týchto podporných štruktúr v rámci írskoho ekosystému sociálnych inovácií.
3. 25 rozhovorov bolo zameraných na pochopenie úloh zainteresovaných strán, typy ponúkanej podpory a silné a slabé stránky existujúcich podporných štruktúr.

Výstupy a ich uplatnenie

Správa prezentovala zistenia o silných a slabých stránkach a potenciálnych zlepšeniach pre podporné štruktúry v Írsku. Kľúčové výstupy zahŕňajú:

- identifikovanie 321 iniciatív sociálnych inovácií v Írsku,
- analýzu vzťahu medzi organizáciami sociálnych inovácií a podpornými štruktúrami, pričom sa zdôrazňujú variácie na základe geografie, veľkosti organizácie a sektora,
- zoznam silných a slabých stránok.

Cyprus

Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií

Ekosystém sociálnych inovácií na Cypre je v počiatočnom štádiu. Do roku 2017 neexistovala žiadna národná politika, ktorá by výslovne podporovala sociálne inovácie. Do roku 2017 sa využíval zväčša ako „sociálny podnik“ v spojení s komerčnými aktivitami, predovšetkým so sociálnym zameraním. V súčasnosti existuje len jeden zákon, ktorý sa špecificky týka zakladania sociálnych podnikov, no neexistujú žiadne zásadné politiky na zefektívnenie úsilia o sociálne inovácie z vládneho hľadiska. Medzi zainteresovanými stranami rastie povedomie o sociálnych inováciách, ale ekosystém zostáva nedostatočne rozvinutý, s obmedzenou inštitucionálnou podporou a strategickým zameraním.

Hlavné ciele mapovania

Hlavným cieľom mapovania bolo získať prehľad o výzvach, ktorým čelia odborníci z praxe, ktorí priamo pracujú v oblasti sociálnych inovácií, a tí, ktorí majú podporné úlohy (podporovatelia). Štúdia bola zameraná na pochopenie ich vzdelávacích potrieb, vzdelávacích preferencií a širších nedostatkov a príležitostí v oblasti sociálnych inovácií.

Určenie rozsahu mapovania

Mapovanie bolo zamerané na všeobecný prehľad ekosystému sociálnych inovácií na Cypre na národnej úrovni. Nezameriavalo sa na konkrétne analýzy na mikroúrovni alebo mezoúrovni, ale poskytovalo skôr komplexné hodnotenie celkovej krajiny.

Zameranie mapovania

Mapovanie bolo zamerané na dve kľúčové skupiny:

1. **Odborníci z praxe:** osoby pracujúce priamo v oblasti sociálnych inovácií.
2. **Podporovatelia:** zainteresované strany zapojené do presadzovania a nepriamej podpory sociálnych inovácií.

Mapovanie preskúmalo aj legislatívne prostredie a úlohy rôznych sektorov vrátane občianskej spoločnosti, vlády, akademickej obce a obchodného sektora.

Metódy zberu údajov

1. **Prieskum s odborníkmi z praxe:** bolo zapojených 20 zainteresovaných strán, pomocou otvorených a uzavretých otázok sa preskúmali ich výzvy, potreby odbornej prípravy a preferencie vzdelávania.
2. **Prieskum s podporovateľmi:** bolo zapojených 8 zainteresovaných strán s podobnými metodikami s cieľom pochopiť ich pohľady na podporu sociálnych inovácií.
3. **Panelové diskusie:** 2 sprostredkované diskusie za okrúhlym stolom s cieľom preskúmať koncepciu sociálnej inovácie, identifikovať výzvy a odhaliť príležitosti. Účastníkmi boli

zástupcovia médií, akademickej obce, vládnych ministerstiev a podporovatelia sociálnych inovácií a odborníci z praxe.

4. **Teoretický výskum:** uskutočnilo sa preskúmanie existujúcich iniciatív sociálnych inovácií s cieľom poskytnúť ďalší kontext a dôkazy.

Výstupy a ich uplatnenie

- **Príklady iniciatív:** zdôraznené projekty v tematických oblastiach, ako sú poľnohospodárstvo, chov, životné prostredie, výživa, občianska angažovanosť, zdravotníctvo a technológie.
- **Zoznam výziev:** identifikované nedostatky v infraštruktúre, financovaní a možnostiach financovania, ako aj potreba podporovať kultúru inovácií a zlepšovať informovanosť a odbornú prípravu.
- **Riešenia:** poskytli sa odporúčania na riešenie identifikovaných výziev vrátane stratégií na budovanie kapacít, vytváranie sietí a spoluprácu.

Portugalsko

Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií

Portugalský ekosystém sociálnych inovácií sa rozvíja, ale čelí veľkým výzvam. Legislatívny rámec uprednostňuje tradičnú filantropiu pred investíciami do sociálnych inovácií. Sociálne podniky nemajú osobitné právne postavenie, čo obmedzuje ich schopnosť efektívne fungovať. Napriek týmto prekážkam sa rozvíjajú inovatívne postupy, ktoré sú poháňané kombináciou verejných a súkromných aktérov a aktérov z občianskej spoločnosti.

Hlavné ciele mapovania

Cieľom mapovania bolo posilniť rámec podpory sociálnych inovácií v Portugalsku vykonaním analýzy SWOT a poskytnutím odporúčaní na usmernenie miestneho rozhodovania. Bolo zamerané na identifikovanie kľúčových výziev, akými sú napríklad nedostatočné financovanie a obmedzená legislatívna podpora, a zároveň sa navrhli realizovateľné riešenia na účinné riešenie týchto nedostatkov.

Určenie rozsahu mapovania

Mapovanie poskytlo prehľad o portugalskom prostredí sociálnych inovácií na národnej úrovni so začlenením makro, mezo a mikro perspektívy. Preskúmalo sa legislatívne prostredie, finančné rámce a úloha sprostredkovateľov ekosystému, ako sú inkubátory a verejné orgány.

Zameranie mapovania

Mapovanie bolo zamerané na rôzne zainteresované strany:

- **Odborníci z praxe:** organizácie priamo zapojené do sociálnych inovácií.
- **Podporovatelia:** subjekty podporujúce sociálne inovácie prostredníctvom financovania, budovania kapacít a presadzovania.

Zdôraznili sa aj úlohy akademickej obce, verejnej správy a sprostredkovateľov pri podporovaní inovácií.

Metódy zberu údajov

- **Kvantitatívne údaje:** prieskumy s odborníkmi z praxe a podporovateľmi sociálnych inovácií so zameraním na ich skúsenosti a výzvy v oblasti.
- **Kvalitatívne údaje:** rozhovory a diskusie za okrúhlym stolom so zainteresovanými stranami vrátane zástupcov akademickej obce, vlády a súkromných organizácií.
- **Teoretický výskum:** analýza existujúcich iniciatív a prípadových štúdií na kontextualizáciu zistení.

Výstupy a ich uplatnenie

Kľúčové výstupy zahŕňali:

- komplexnú správu s identifikovanými nedostatkami a príležitosťami v rámci ekosystému, analýzu podľa regiónov (5 regiónov), online mapu sociálnych inovácií,
- odporúčania na posilnenie finančných stimulov, legislatívnych rámcov a programov budovania kapacít,
- strategický plán na mobilizáciu zdrojov.

SI PLUS – Rakúsko, Bulharsko, Maďarsko a Slovensko

Toto zhrnutie je napísané len zo slovenskej správy (SI PLUS). Metodika a najmä dotazník, z ktorého prieskum vychádzal, bol štandardizovaný pre všetky partnerské krajiny SI PLUS.

Súčasný stav ekosystému sociálnych inovácií

Stav sociálnych inovácií na Slovensku sa vyznačuje chýbajúcimi legislatívnymi a inštitucionálnymi rámcami, ktoré by ich výslovne podporovali. Európske politiky podporujúce inovácie sa v slovenskom kontexte výrazne neprejavili. Zatiaľ čo pojem „sociálna inovácia“ sa v jednom prípade objavuje v legislatívnom prostredí, jeho praktické uplatňovanie a chápanie zostáva obmedzené. Nedostatočne sa využíva aj širší pojem „inovácia“. Ekosystém je stále vo svojej vývojovej fáze s problémami vrátane nedostatočného povedomia verejnosti, spolupráce a financovania.

Hlavné ciele mapovania

Hlavným cieľom bolo zhodnotiť stav sociálnych inovácií na Slovensku v rámci štyroch kontextových vrstiev, známych ako „cibuľový“ model, v ktorom sú opísané normy, štruktúry, funkcie a roly (Kaletka a kol., 2016). To zahŕňalo identifikovanie kľúčových faktorov ovplyvňujúcich ekosystém a odporúčanie stratégií na zlepšenie. Cieľom mapovania bolo poukázať na nedostatky a príležitosti na systémové zlepšenie a poskytnúť informácie tvorcom politik a odborníkom z praxe.

Určenie rozsahu mapovania

Mapovanie pokrývalo makro, mezo a mikro úrovne so zameraním na všeobecné aj špecifické aspekty ekosystému sociálnych inovácií. So zameraním na „cibuľový“ model mapovania sa ukázalo:

- aké legislatívne a sociálne normy ovplyvňujú implementáciu sociálnych inovácií,
- nastavenie miestnej samosprávy alebo infraštruktúra/finančné zdroje, ktoré (nie) sú dostupné,
- spolupráca medzi rôznymi aktérmi, ich úlohy v rámci spolupráce alebo ako riadiť spoluprácu,
- úlohy zainteresovaných strán a cieľových skupín sociálnych inovácií, ich postoje, motivácia, sebaponímanie, schopnosti a zručnosti.

Zameranie mapovania

Mapovanie bolo zamerané na široké spektrum zainteresovaných strán vrátane aktérov z občianskej spoločnosti, verejného sektora a podnikov. Pozornosť bola venovaná aj zmapovaniu relevantnej legislatívy a pochopeniu jej vplyvu na ekosystém.

Metódy zberu údajov

Bola použitá kombinácia kvalitatívnych a kvantitatívnych metód:

- teoretický výskum z existujúcej literatúry,
- online prieskum štandardizovaný pre všetky krajiny konzorcia so vzorkou 113 respondentov (11 % miera odpovedí),
- desať pološtruktúrovaných rozhovorov s jednotlivými zainteresovanými stranami z organizácií občianskej spoločnosti, obchodného a verejného sektora. Cieľom týchto rozhovorov bolo identifikovať faktory, ktoré podporujú rozvoj sociálnych inovácií na Slovensku alebo mu bránia.

Výstupy a ich uplatnenie

Hlavným výstupom bola komplexná správa o stave ekosystému sociálnych inovácií na Slovensku. Správa zahŕňala zistenia a praktické odporúčania zamerané na podporu spolupráce a zlepšenie systémovej podpory sociálnych inovácií.

Zistenia: analýza a porovnanie metodík mapovania

Zdieľaný analytický rámec

Na vyhodnotenie a porovnanie metodík sa v tejto časti používa jednotný analytický rámec zahŕňajúci tieto aspekty:

- **systémové zameranie:** ako každá metodika definuje a konceptualizuje ekosystém sociálnych inovácií vrátane jeho hraníc a súhry medzi kľúčovými prvkami,
- **zložky a aspekty:** dôsledná analýza aktérov, zdrojov, vzťahov a systémových faktorov,
- **prístup životného cyklu:** mapovanie fáz sociálnych inovácií od tvorby nápadov po rozširovanie a systémovú integráciu.
- **zber a overovanie údajov:** preskúmanie použitých nástrojov, techník a overovacích mechanizmov,
- **vplyv a využitie:** hodnotenie výstupov, ich praktického uplatnenia a zosúladenia s potrebami zainteresovaných strán.

Tento rámec poskytuje štruktúrovaný prístup na identifikáciu spoločných prvkov a rozdielov, pričom zabezpečuje analytickú prísnosť a konzistentnosť v rámci metodík.

Kľúčové zistenia z porovnaní

Systémové zameranie

Metodiky majú rôzne systémové zameranie a definície. Zatiaľ čo „cibuľový“ model zdôrazňuje vrstvy noriem, štruktúr, funkcií a rolí, model štvoritej špirály sa zameriava na interakcie medzi štyrmi základnými sektormi: verejným sektorom, súkromným sektorom, akademickou obcou a občianskou spoločnosťou. Konzorciá SEED a BuiCaSuS sa zamerali skôr na vyspelé iniciatívy sociálnych inovácií a faktory ovplyvňujúce ich prechod do verejných politík, než na pokrytie celého životného cyklu inovácií od tvorby nápadov a testovania až po rozširovanie sociálnych inovácií. Nedostatok jednotnosti pri definovaní hraníc ekosystému však zostáva výzvou, pretože ovplyvňuje porovnateľnosť a súdržnosť.

Zložky a aspekty

Vo všetkých metodikách sú zainteresované strany, ako sú organizácie občianskej spoločnosti, verejné inštitúcie, súkromní aktéri a univerzity, dôsledne mapované spolu so zdrojmi, ako sú financovanie a infraštruktúra. Konzorcium SEED rozširuje tento prístup o skúmanie tematických oblastí, ako je obnova miest a digitálna transformácia, a analyzovanie systémových prekážok a umožňujúcich prostriedkov. Konzorcium BuiCaSuS sa na druhej strane zameriava osobitne na sociálne služby, pričom skúma faktory, ktoré umožňujú rozširovanie vyspelých sociálnych inovácií do verejných politík alebo mu bránia.

Prístupy k mapovaniu vzťahov a dynamiky spolupráce sa však výrazne líšia. Napríklad metodika konzorcia BuiCaSuS uprednostňuje formálne partnerstvá medzi inštitucionálnymi aktérmi, ako sú verejné orgány a sprostredkovatelia v sociálnej a solidárnej ekonomike, pričom využíva ich zavedené úlohy na rozširovanie inovácií. Naopak, konzorcium SEED kladie dôraz aj na miestne siete, najmä prostredníctvom miestnych koalícií, ktoré integrujú rôznych aktérov, vrátane občianskej spoločnosti a zainteresovaných strán zo súkromného sektora, s cieľom riešiť lokálne výzvy.

Prístup životného cyklu

Prístup konzorcia SEED vyniká tým, že explicitne mapuje celý životný cyklus sociálnych inovácií, od tvorby nápadov a prototypov až po rozšírenie a integráciu do politických rámcov. Iné metodiky, ako napríklad tie, ktoré používa konzorcium BuiCaSuS, sa viac zameriavajú na špecifické fázy, ako je zapojenie zainteresovaných strán alebo zosúladenie politiky, čo obmedzuje ich schopnosť ponúknuť holistickú perspektívu. Na druhej strane sa zameriavajú na fázu podľa svojich potrieb pri tvorbe a implementácii verejných politík.

Zber a overovanie údajov

Všetky analyzované metodiky krajín používajú zmiešané metódy (napr. teoretický výskum, rozhovory, prieskumy, diskusné skupiny), ale hĺbka a šírka zberu údajov sa líšia. Napríklad konzorcium BuiCaSuS sa vo veľkej miere spolieha na participatívne techniky, ako sú workshopy, na overenie zistení, zatiaľ čo konzorcium SI PLUS kladie dôraz na teoretický výskum a prieskumy spolu s konzorciom FUSE. Mechanizmy overovania, ako napríklad triangulácia zistení naprieč viacerými zdrojmi údajov, sa uplatňujú nekonzistentne, čo ovplyvňuje spoľahlivosť záverov. Niektoré štúdie takisto spomínali svoje obmedzenia. Konzorcium BuiCaSuS napríklad v rámci svojho výskumu zdôraznilo svoje zameranie na sociálne služby a vyspelosť sociálnych inovácií.

Vplyv a využitie

Výstupy metodík zahŕňajú národné správy, tematické analýzy a vizuálne nástroje, ako sú mapy sietí. Zatiaľ čo cieľom týchto výstupov je poskytnúť informácie pre politiku a prax, ich praktická využiteľnosť závisí od toho, ako dobre sú v súlade s potrebami zainteresovaných strán. Napríklad francúzske úsilie v oblasti mapovania v rámci konzorcia BuiCaSuS zabezpečilo priamo informácie pre stratégie financovania ESF+, čo demonštrovalo silné prepojenie medzi výstupmi a realizovateľnými výsledkami. V iných prípadoch, ako napríklad konzorcium SI PLUS na Slovensku, však obmedzené zapojenie zainteresovaných strán oslabilo praktické uplatnenie zistení.

Kritické úvahy

Silné stránky: integrácia štruktúrovaných rámcov, ako je „cibuľový“ model alebo model štvoritej špirály, poskytuje analytickú konzistentnosť tým, že sa zameriava na viaceré vrstvy ekosystému (napr. normy, štruktúry, funkcie a roly). Napríklad konzorciá BuiCaSuS alebo SI PLUS, ktoré používali „cibuľový“ model, umožnili komplexnú analýzu systémových faktorov vrátane verejnej politiky a legislatívnych procesov. Podobne prístup k životnému cyklu, ktorý prijalo konzorcium SEED, pridáva hĺbku mapovaním iniciatív sociálnych inovácií od tvorby nápadov až po systémovú integráciu, čím ponúka dynamický pohľad na inovačné procesy.

Slabé stránky: nedostatok štandardizovaných definícií sociálnej inovácie v rámci metodík narúša porovnateľnosť a bráni vypracovaniu súdržných záverov. Napríklad, zatiaľ čo konzorcium SEED explicitne definuje štádiá sociálnej inovácie a mapuje interakcie na systémovej, regionálnej a miestnej úrovni, konzorcium FUSE sa líšilo v definovaní sociálnej inovácie medzi krajinami. To obmedzuje jeho schopnosť ponúknuť holistický pohľad na ekosystém. Okrem toho sa výrazne líšia mechanizmy overovania. Zatiaľ čo konzorcium BuiCaSuS využíva participatívne workshopy na spresnenie zistení, konzorcium SI PLUS na Slovensku sa spolieha predovšetkým na prístup zhora nadol a málo miestnych perspektív a angažovanosti.

Výzvy: krajiny používali zmiešané metódy, od teoretického výskumu až po zber údajov riadený komunitou. Medzi výzvy patrilo zapojenie nových iniciatív a zabezpečenie dostatočnej účasti na prieskume, čím sa zdôraznila potreba uznávaných miestnych partnerov s primeranou kapacitou. Napríklad miera odpovedí pri mapovaní Slovenska v projekte SI PLUS (11 %) bola výrazne nižšia ako 61,7 % miera dosiahnutá v Mape sociálnych inovátorov (Nadácia Pontis), čo zdôrazňuje dôležitosť efektívnych metodík.

Ďalšou výzvou je statický charakter procesu mapovania. Správy poskytujú iba prehľad konkrétneho momentu v čase. Preto v prípade, ak má krajina v úmysle prijať niektorú z metodík mapovania, musí zvážiť toto obmedzenie.

Príležitosti: budúce úsilie v oblasti mapovania by mohlo využiť jednotný rámec, ktorý zahŕňa analýzu životného cyklu, participatívne overenie a vyvážené zameranie na systémove a základné prvky. Napríklad integrácia prístupu životného cyklu konzorcia SEED s participatívnymi technikami používanými konzorciom BuiCaSuS by mohla vytvoriť komplexnejšiu metodiku. Okrem toho využitie úspešných postupov zo slovenskej Mapy sociálnych inovátorov Nadácie Pontis, ako je viac času na vyplnenie dotazníka a aktívne sledovanie, by mohlo zlepšiť spoľahlivosť údajov a zapojenie zainteresovaných strán.

Rakúska štúdia takisto ukazuje prípad mapovania v relatívne štruktúrovanom ekosystéme s rôznymi funkciami rôznych aktérov. Pravdepodobne tu je aj príležitosť učiť sa medzi krajinami, ktoré existujú v inej fáze ekosystému SI, a preskúmať, ako sa ich ekosystémy líšia a či existujú nejaké ponaučenia, čomu sa treba vyhnúť alebo čo podporovať, a tiež lepšie pochopiť rozdiely medzi krajinami, ktoré sú v rôznych fázach vývoja ekosystému SI, aby sa predišlo mechanickému porovnávaniu a vyvinul sa prístup založený na krajine, ktorý je relevantný pre podmienky a rozvojový potenciál krajiny.

Odporúčania pre budúce mapovanie:

Na základe zistení by ideálna metodika mapovania mala:

priať perspektívu životného cyklu: začleňte všetky fázy sociálnych inovácií od tvorby nápadov po systémovú integráciu,

zahŕňať kľúčové prvky: akékoľvek mapovanie by malo zahŕňať kľúčové aspekty – aktérov (všetky sektory), vzťahy (spolupráca medzi sektormi), zdroje (financovanie, infraštruktúra), systémové faktory (legislatíva, politiky), funkcie potrebné na rozvoj ekosystému (podporné funkcie, funkcie budovania v teréne, uznávanie, analytické a výskumné/reflexné),

zaviesť spoločné definície: jasne definujte zložky, hranice a interakcie ekosystému,

podporovať mechanizmy overovania: použite triangulačné a participačné techniky na zabezpečenie spoľahlivosti údajov. Použitie kombinácie metód zberu údajov, napríklad kombinácia teoretického výskumu s participatívnymi metódami, ako sú diskusné skupiny alebo participatívne workshopy,

vyvážiť systémové a miestne zameranie: zaoberajte sa systémovými faktormi na makroúrovni a miestnou dynamikou na mikroúrovni,

zameriť mapovanie podľa úrovne údajov: pri zvažovaní úrovne mapovania pre ekosystém sociálnych inovácií je potrebné prispôbiť metodiku a cieľovú výskumnú otázku. Napríklad, ak krajina ešte nevykonala mapovanie a začína od začiatku, alebo ak krajina už vykonala mapovanie a potrebuje podrobný náhľad na konkrétnu časť životného cyklu ekosystému sociálnych inovácií:

- **mapovanie ekosystému od začiatku:** v prípadoch, keď je štruktúra ekosystému nejasná, aktéri nie sú identifikovaní a kontexty nie sú dobre definované, odporúča sa fenomenologická štúdia. To zahŕňa zhromaždenie čo najväčšieho množstva informácií a zoskupenie javov alebo vzorov. Napríklad na Cypre mapovanie sledovalo témy sociálnych inovácií/sociálnych podnikov a tvorilo tematické kategórie ako poľnohospodárstvo, chov, životné prostredie, výživa, občianska angažovanosť, zdravotná starostlivosť a technológia;
- **mapovanie so špecifickými potrebami:** v ekosystémoch, ako sú tie v krajinách konzorcia BuiCaSuS, sa metodika zamerala na vyspelé sociálne inovácie,

zabezpečiť flexibilitu: prispôsobenie metodiky miestnym podmienkam a potrebám regiónov alebo krajín,

zosúladiť výstupy s praktickými potrebami: zabezpečte, aby boli výstupy realizovateľné a poskytovali priamo informácie politike a praxi,

zabezpečiť grafické znázornenie: vizualizácie, ako sú mapy sociálnych inovátorov, zlepšujú šírenie a zvyšujú povedomie o sociálnych inováciách prostredníctvom organického zdieľania,

zabezpečiť zapojenie zainteresovaných strán: využite diskusné skupiny na potvrdenie alebo opätovné definovanie hypotéz,

zabezpečiť prispôsobenie národným kontextom: upravte časové harmonogramy pre otvorené dotazníky na základe miestnych potrieb – zvážte viac času ako niekoľko týždňov,

zabezpečiť iniciatívy pre vyššiu mieru odpovedí:

- pre lepší úspech a motiváciu pre mapovanie vo fáze registrácie zvážte prepojenie mapovania s budúcim podujatím, kde sa budú môcť prezentovať iniciatívy,
- **zapojenie uznávaných miestnych partnerov (podporovateľov)** s primeranou kapacitou na vedenie úsilia v oblasti mapovania. Miestni partneri by mali mať takisto viditeľnú históriu v oblasti sociálnych inovácií a mali by mať dostatočnú kapacitu na pripomenutia pre respondentov,
- **aktívne pripomenutia pre respondentov:** samotné odoslanie dotazníka nestačí na zabezpečenie vysokej miery odpovedí. Metódy aktívneho pripomenutia sú nevyhnutné, vrátane následných telefonických hovorov, personalizovanej komunikácie a jasného vysvetlenia účelu štúdie. Tieto stratégie výrazne zvyšujú mieru odpovedí budovaním dôvery a vzťahu s respondentmi,
- **usmerňujúce otázky:** výskumné otázky, ktoré pomôžu pri výbere výskumných metód (nejde o vyčerpávajúci zoznam):

Otázky	Výskumná metóda
Aké faktory podporujú rozvoj sociálnych inovácií alebo mu bránia?	Kvantitatívny prieskum Diskusná skupina s odborníkmi z praxe alebo podporovateľmi
Aké sú kľúčové faktory, ktoré uľahčujú alebo sťažujú rast a rozširovanie iniciatív?	Pološtruktúrované rozhovory Diskusné skupiny
Kto sú kľúčové zainteresované strany v ekosystéme sociálnych inovácií?	Identifikovanie odborníkov z praxe a podporovateľov SI zdola nahor
Kto sú kľúčoví inštitucionálni aktéri, verejné prostriedky a politické nástroje na posilnenie ekosystému sociálnych inovácií?	Mapovanie zhora nadol Teoretický výskum
Aké sú tematické oblasti, na ktoré sa zameriavajú sociálne inovácie?	Panelová diskusia identifikovanie odborníkov SI z praxe zdola nahor

Referencie

Alfonso Alfonsi et al. D6.5: Progress report for comparative analysis. (RICONFIGURE - Reconfiguring Research and Innovation Constellations, 2020)

BuiCaSuS Country Mapping Comparative Results from the Mid-Term Conference discussions (Porovnávacie výsledky mapovania krajín z diskusií strednodobej konferencie)

FUSE Cyprus. National Report Cyprus. Research, Mapping and Preparatory Assessment of the Social Innovation Ecosystem of Cyprus (Národná správa Cypru. Výskum, mapovanie a prípravné hodnotenie ekosystému sociálnych inovácií Cypru). Marec 2022.

FUSE Írsko. Mapping Support Structures for Social Innovation in Ireland (Research Report) (Mapovanie podporných štruktúr sociálnych inovácií v Írsku (výskumná správa)). 2022

FUSE Portugalsko. 2030 Agenda for Impact. National Strategy for Social Investment and Innovation (Agenda 2030 pre vplyv. Národná stratégia sociálnych investícií a inovácií). Október 2022.

Kaletka, C., Markmann, M., & Pelka, B. (2016). Peeling the Onion. An Exploration of the Layers of Social Innovation Ecosystems. Modelling a context sensitive perspective on driving and hindering factors for social innovation. European Public & Social Innovation Review, 1(2). <https://doi.org/10.31637/epsir.16-2.3>

Kenneth Nordberg, Åge Mariussen, and Seija Virkkala. "Community-Driven Social Innovation and Quadruple Helix Coordination in Rural Development. Case Study on LEADER Group Aktion Österbotten." Journal of Rural Studies 79 (2020): 157-168.

Mapa sociálnych inovátorov. Analýza trendov a bariér pre rozvoj sociálnych inovácií na Slovensku. 2022. https://nadaciapontis.sk/wp-content/uploads/2022/08/Mapa_socialnych_inovatorov_analyza.pdf?_gl=1*135reb8*_ga*NjkwNjI3Nzk1LjE2NzUxNzQ5Njc.*_ga_L3T75KE8NX*MTczNjY5NDc4MS4zOTcuMS4xNzM2Njk0Nzg5LjUyLjAuMA.

Nesta. (2019). A compendium of innovation methods (Kompendium metód inovácií). <https://www.nesta.org.uk/report/compendiuminnovation-methods/>

PRÍKLAD DOTAZNÍKA:

BuiCaSuS – https://buicasus.eu/wp-content/uploads/2021/11/BuiCaSuS_2.1.1_R_conceptsanalytical_grid_Draft_final_reducedsize.pdf

SI

PLUS

Slovensko

—

https://www.si.plus/medias/556/summary_reportonthestateofthesocialinnovationecosystemin_slovakia.pdf

[NARIADENIE EÚROPSKEHO PARLAMENTU A RADY \(EÚ\) 2021/1057 z 24. júna 2021, ktorým sa zriaďuje Európsky sociálny fond plus \(ESF+\) a zrušuje nariadenie \(EÚ\) č. 1296/2013.](#)

SEED. COMPARATIVE REPORT ON SI IN THE PARTICIPATING COUNTRIES (KOMPARATÍVNA SPRÁVA O SI V ZÚČASTNENÝCH KRAJINÁCH). Február 2022.

[SI PLUS: Správa o stave ekosystému sociálnych inovácií na Slovensku, Február 2022.](#)